

RECAPITULARE CAPITOLUL IV – COSTURILE ȘI OFERTA

1. FRONTIERA POSIBILITĂȚILOR DE PRODUCȚIE:

- PRODUCĂTORII DISPUN DE FPP DIFERITE;
- REFLECTĂ CARACTERUL LIMITAT AL RESURSELOR (SET DE RESURSE DATE)
- RARITATEA IMPLICĂ ALEGEREA COMBINAȚIEI OPTIME
- DECIZIILE PPRODUCĂTORILOR SE BAZEAZĂ PE ANALIZA COSTURILOR DE OPORTUNITATE(SACRIFIICIILOR SAU EFORTURILOR PE CARE TREBUIE SĂ LE FACĂ)
- DECISIVE ÎN LUAREA DECIZIILOR SUNT COSTURILE MARGINALE DE OPORTUNITATE.

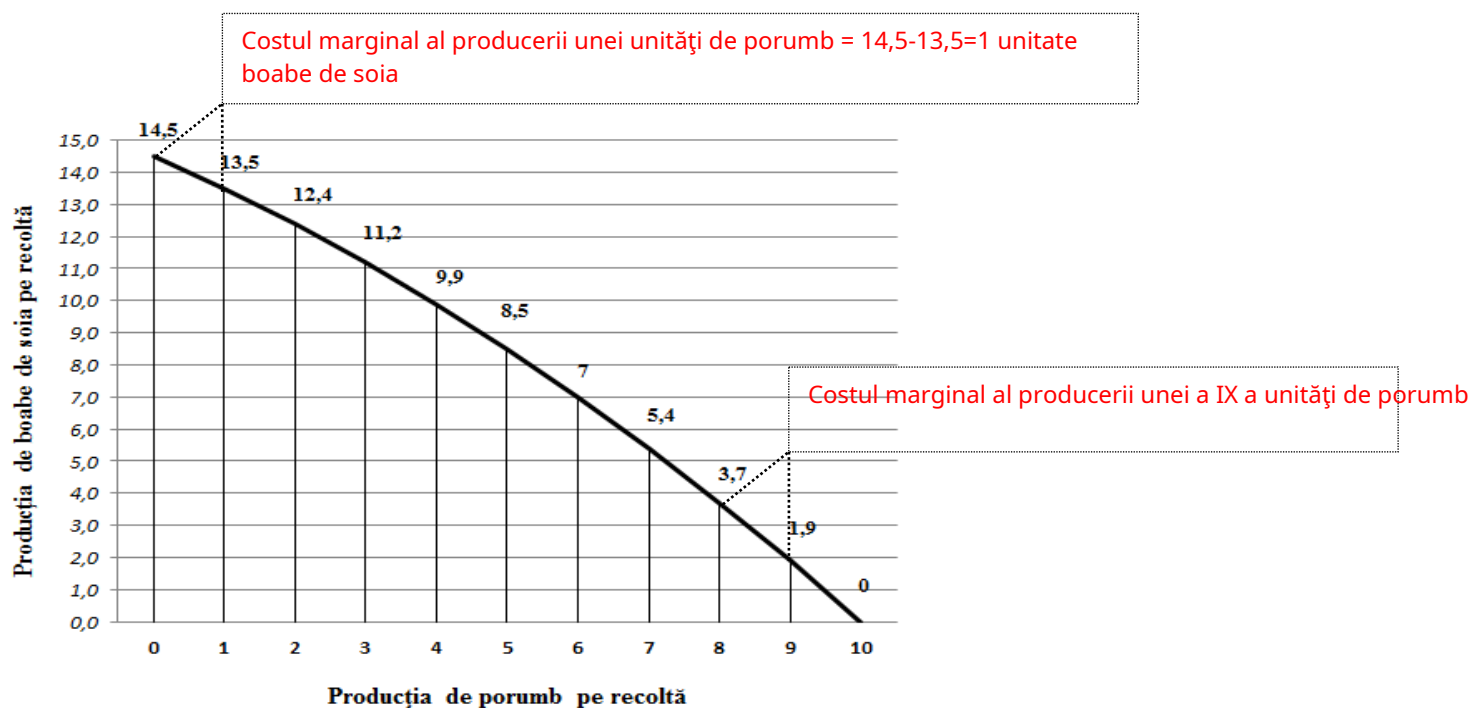
Producătorul Smith dispune de o anumită suprafață de teren și poate produce fie 14,5 unități de boabe de soia, fie 10 unități de porumb, sau orice combinație din cele două produse care respectă frontiera posibilităților de producție. Combinațiile reale pe frontiera lui Smith sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Producția de boabe de soia pe recoltă	Producția de porumb pe recoltă
14,5	0
13,5	1
12,4	2
11,2	3
9,9	4
8,5	5
7,0	6
5,4	7

3,7	8
1,9	9
0	10

2. REPREZENTAREA GRAFICĂ A FPP ȘI CALCULUL COSTULUI MARGINAL DE OPORTUNITATE

Grafic, frontiera posibilităților de producție reprezintă o curbă de forma:

- Producătorul nostru poate produce fie 14.5 unități soia și 0 unități porumb sau 0 unități soia și 10 unități porumb.
- FPP cuprinde totalitatea combinațiilor de producție posibile în condițiile setului de resurse de care dispune producătorul.
- Costul de oportunitate reflectă cât trebuie să sacrifice din producția de soia pentru a produce o unitate suplimentară de porumb; Decizia fermierului se bazează pe analiza comparativă a costului marginal de oportunitate și prețul potențial de vânzare;
- Din punct de vedere economic, profitabil este ca prețul de vânzare (**Pv**) să fie cel puțin egal sau mai mare decât CMOp.
- Să presupunem că prețul pe piață a unei unități de porumb este de 1\$
- Calculăm **COSTUL MARGINAL DE OPORTUNITATE**

Producția de boabe de soia pe recoltă	Producția de porumb pe recoltă	Costul marginal de oportunitate	Dacă prețul unei unități de porumb este de 1\$, calculăm C. MG. de OP
14,5	0	-	-
13,5	1	$CMO = 14.5 - 13.5 = 1$	1\$
12,4	2	$CMO = 13.5 - 12.4 = 1.1$	1,1\$
11,2	3	$CMO = 12.4 - 11.2 = 1,2$	1,2\$

9,9	4	1.3	1,3\$
8,5	5	1.4	1,4\$
7,0	6	1.5	1,5\$
5,4	7	1.6	1,6\$
3,7	8	1.7	1,7\$
1,9	9	CMO= 3.7-1.9=1.8	1,8\$
0	10	1.9	1,9\$

- Pentru a produce 1 unitate de porumb, producătorul trebuie să renunțe la producerea unei unități de soia (**CMO=1**). Va lua această decizie dacă prețul la care poate să vândă porumbul este cel puțin **Pv ≥ 1\$** ; Va produce 13,5 unități de soia și 1 de porumb.
- Pentru a produce 2 unități de porumb trebuie să renunțe/sacrifice **CMO=1.1** unități de soia. Dacă prețul porumbului este de 1\$/unitate atunci va alege să producă 2 unități de porumb doar dacă prețul porumbului este cel puțin **Pv ≥ 1,1\$**. Combinația aleasă va fi: **12.4 unități soia și 2 unități porumb**.
- Va alege să producă **7 unități soia și 6 de porumb** doar în condițiile în care prețul porumbului este de minimum **Pv ≥ 1,5\$**;
- La un nivel al prețului de 1.75\$ va produce 3,7 soia și 8 unit. porumb. Dar la prețul de 1,91\$?

Factori determinanți ai modificării ofertei

Orice element care schimbă costul marginal al producției va tinde să schimbe/deplaseze curba ofertei. Astfel, principalii factori determinanți ai modificării ofertei vor fi:

1. **Modificarea costurilor de producție.** Între cantitatea oferită și nivelul costului de producție există o relație inversă. Dacă va scădea costul de producție va crește oferta, iar dacă va crește costul de producție, oferta se va reduce.

2. **Modificarea prețului unui factor de producție.** Dacă prețul factorilor de producție va scădea, producătorii vor putea produce mai mult, oferta va crește (curba ofertei se va deplasa în jos și spre dreapta) și invers.
3. **Modificările tehnologice.** Accesul producătorilor la noi tehnologii va conduce la o creștere a productivității factorilor de producție și, implicit, la diminuarea costului de producție (curba ofertei se va deplasa în jos și spre dreapta).
4. **Modificarea prețului relativ al unui produs alternativ.** Dacă prețul de piață a cizmelor de cauciuc va crește în raport cu prețul insuletelor, producătorii de încălțăminte vor atrage factorii de producție în fabricarea cizmelor de cauciuc, sporind oferta pentru acest produs, mai scump (pentru că vor preconiza câștiguri mai mari). Curba ofertei pentru insulete se va deplasa în sus și spre stânga, iar curba ofertei pentru cizme de cauciuc se va deplasa în jos și spre dreapta.
5. **Modificarea prețului așteptat pentru producție.** Dacă producătorii se așteaptă la o scădere a prețului de piață a producției lor, vor căuta să producă mai mult în prezent, pentru a contracara eventualele pierderi. Dacă producătorii mizează pe un preț viitor mai mare, atunci ei vor reduce oferta curentă pentru a vinde, mai mult, în momentul în care prețul este mai mare.
6. **Modificarea numărului total de ofertanți.** O creștere a numărului de ofertanți de pe piață va conduce, evident la o creștere a ofertei globale. O reducere a numărului de ofertanți va conduce, de asemenea, la reducerea ofertei globale.
7. **Evenimentele social-politice.** Cazuri extreme, de război sau dezastre naturale, pot avea un impact major pentru producția și oferta de bunuri și servicii; în condiții nefavorabile, oferta se va diminua, curba ofertei deplasându-se în sus și spre stânga. În condiții favorabile, oferta va crește.

. Costurile marginale și medii

Întotdeauna costurile marginale sunt cele care influențează deciziile de producție ale producătorilor. Costurile medii își joacă rolul în evaluările post-factum ale activității producătorilor, generând concluzii și idei pentru activitățile viitoare.

Modul de calcul al celor două tipuri de cost diferă complet, după cum se poate observa din următorul tabel:

Unități de porumb produse	Costul total al producerii porumbului	Costul marginal	Costul mediu
0	0\$	0\$	0\$
1	1,00\$	1,00\$	1,00\$
2	2,10\$	1,10\$	1,05\$
3	3,30\$	1,20\$	1,10\$

Costul total al producerii porumbului pentru prima unitate produsă coincide cu costul marginal și cu costul mediu (1). La a doua sau a treia unitate de porumb produsă, valorile se schimbă:

- **Costul marginal** al producerii unei unități suplimentare de porumb va fi:

$$C_{mg1} = 1\$ - 0\$ = 1;$$

$$C_{mg2} = 2,10\$ - 1\$ = 1,10 \$;$$

$$C_{mg3} = 3,30\$ - 2,10\$ = 1,20\$$$

- **Costul mediu** al producerii a două unități de porumb va fi:

$$2,10\$: 2 \text{ (unități)} = 1,05\$$$

- **Costul mediu** al producerii a trei unități de porumb va fi:

$$3,30\$: 3 \text{ (unități)} = 1,10\$$$

Elasticitatea ofertei în funcție de preț

Elasticitatea ofertei în funcție de preț pentru un anumit bun reprezintă gradul de sensibilitate a ofertei sau reacția ei la variațiile intervenite în nivelul prețului bunului respectiv.

Elasticitatea ofertei în funcție de preț poate fi determinată prin relațiile:

$$E_{Of_{Px}} = \frac{\text{modificarea procentuala a cantitatii oferite}}{\text{modificarea procentuala a pretului}}$$

$$E_{Of_{Px}} = \frac{\frac{\Delta X}{X}}{\frac{\Delta P_X}{P_X}} = \frac{\Delta X}{\Delta P_X} \cdot \frac{P_X}{X} *$$

* Unde X este cantitatea oferită, iar P este prețul.

În funcție de rezultatul formulei aplicate vom avea:

$E_{Of_{Px}} > 1$ oferta va fi de elasticitate supraunitară → Ofertă elastică

$E_{Of_{Px}} < 1$ oferta va fi de elasticitate subunitară → Ofertă inelastică

$E_{Of_{Px}} = 1$ oferta va fi de elasticitate unitară → Oferta se modifică în aceeași măsură și în același sens cu prețul

Pot fi imaginate și două cazuri extreme:

$E_{Of_{Px}} = \infty$, când oferta se modifică foarte mult la o variație infinit de mică a prețului

$E_{Of_{Px}} = 0$, când variația ofertei este nulă, oricât s-ar modifica prețul

Principali factori ce determină elasticitatea ofertei sunt:

1. **Costul de producție** - când acesta crește, elasticitatea ofertei scade (și invers).
2. **Timpul** - pe termen scurt oferta rămâne inelastică.
3. **Gradul de mobilitate al factorilor de producție** - un grad de mobilitate redus al factorilor de producție va determina o reducere a elasticității ofertei.
4. **Posibilitățile de stocare producătorilor** - cu cât posibilitatea de stocare/depozitare este mai mare cu atât oferta va avea o elasticitate mai mare.

EXEMPLU:

- Determinați elasticitatea ofertei unui bun X în funcție de prețul său P_x , de-a lungul curbei ofertei, între punctele C (7, 8) și D (9, 11), în care prima coordonată este cantitatea oferită iar a doua reprezintă prețul.

$$E_{O/F/X} = \frac{\Delta x}{\Delta P_x} \times \frac{P_x}{X} = \frac{9-7}{11-8} \times \frac{8}{7} = \frac{16}{21} = 0,76.$$

Coeficientul elasticității este pozitiv și subunitar (**0,76 < 1**).

În această situație avem **o ofertă inelastică**.

Creșterea prețului (de la 8 la 11 RON sau cu $\frac{11-8}{8} = 37,5\%$) a determinat o majorare a cantității oferite de la 7 la 9 unități sau $\frac{9-7}{7} = 28,5\%$).